

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any I.—TARRAGONA, 12 octubre de 1913.—Núm. 14.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Per la Mancomunitat

Ha començat les seves tasques la Comissió de la Diputació provincial de Barcelona designada per a entendre i representar-la en tots els treballs conduents al millor èxit de la trascendental Assamblea que a favor del projecte de llei de Moncomunitats, acordaren convocar els presidents de les quatre Diputacions, intel·ligenciats amb els qüefes de les agrupacions polítiques catalanes. Les disposicions dels qui han de participar en l'acte son excel·lents, i a la Diputació de Barcelona se creu, amb raó, que la xifra dels assistents a l'acte serà practicament igual a la de tots els homes que tenen representació política a Catalunya.

Amb goig donem aquesta notícia i plens d'esperança aguardem el resultat de l'Assamblea anunciada per al dia 24 del corrent. Perque ja es hora que's mostri una vegada més, que no's pot jugar amb la voluntat i'ls sentiments de Catalunya. I es hora també que tothom s'apresti a exigir una declaració franca dels governs: o amb Catalunya, concedint-li lo que unanimitament demana i se li ha promés, o contra Catalunya, amb totes les conseqüències d'una terminant i definitiva declaració de guerra.

Fà massa temps que dura la burla. Ningú pot dubtar de la serenitat i correcció que ha mostrat el nostre poble en l'elaboració del projecte de Mancomunitats. Però al punt que han arribat les coses, tenir més paciència, seria igual que proclamar un afebliment, un rebaixament i una cobardia que estem ben lluny de sentir. Sien les que vulguin les intencions dels governants, les hem de saber per a obrar tal com aconsellin les circumstancies.

Serenament, doncs, esperem els acords de l'Assamblea. Diputacions, municipis, corporacions, entitats i partits polítics, tots a l'una, exigirem la satisfacció deguda, la reparació promesa. I que'ls homes que han de guiar la nostra actuació, no reparin en medis ni en procediments d'energia, amb la seguretat de que'l poble respondrà dignament.

* * *

La visita de M. Poincaré

En altre temps, la vinguda del President de la República Francesa hauria produït un gran entusiasme. La més alta magistratura de l'Estat veí, desempenyada per un home eminentíssim, veritable representant d'un poble avançat i culte, en altra ocasió que no fos aquesta, al posar-se en contacte amb l'Estat espanyol, hauria semblat una altíssima mostra de consideració. I avui—per que no dir-ho?—fins aquells que senten una fonda simpatia o una identitat espiritual amb el geni francès a qui tant deu l'Europa moderna, no amaguen la seva fredor i'ls seus recels.

Prou s'esforça la premsa palatina i'ls orgues del ministerialisme espanyol en aixecar l'esperit. A darrera hora i després dels parlaments canviats entre'l President francès i'l Monarca espanyol, inclòs els diaris conservadors aplaudeixen sense reserves. Però'l poble de Madrid, la gent que treballa i pensa, fuig dels seguicis llampants, o, tot lo més, els guaita passar amb sobirana indiferència. Igual, exactament lo mateix, succeix en tots els indrets d'Espanya i, principalment, a Catalunya.

L'explicació es massa clara per a que no la vegi i compregui fins el més llec. Es que no'ns visita la França, ni'l seu President, ni'l poble francès. Es que'ns visiten els compromisos diplomàtics de l'Estat francès. Es que a la política internacional de la

República francesa li es precisa una intel·ligència o entente amb Espanya, tant en el concepte general com en el cas concret i especialíssim del Marroc. I es que una i altra intel·ligència, col·laboració o com vulga anomenar-se-la, pot ésser de terribles conseqüències pel nostre desgraciat país.

Se tracta—suposem-ho—de fer-nos intervenir, de donar-nos un lloc més o menys distingit en la política internacional. Doncs, la conseqüència no pot ésser altra que un augment extraordinari en els pressuposts de Guerra i Marina. Hem de tenir exèrcit! exclamaràn des dels Ministeris la turba que fa la nostra felicitat a tant cada mes... Convé que la nostra Marina sia proporcionada a la de les altres potències del Mediterrà! repetiran cent vegades les mateixes ineptituds que porten gastats milions i milions en construccions de baixells que han constituït *esquadres fantasmes* per a l'Estat, malgrat haver-les pagades a bon preu.

I si's preté l'ajuda d'Espanya en la qüestió del Marroc, ¿volèu dir-nos on se despertarà un brí de simpatia? ¿Què hi hem fet, què hi fem i què hi farem nosaltres al Marroc? ¿Exportar-hi la miseria que sobrix en moltes comarques, únic gènere d'exportació que podem mostrar amb marca exclusivament propia? ¿Es que no n'està tothom ben convençut de la nostra incapacitat per a colonitzar i que, àdhuc essent capaços d'aital empresa, ens trobem impossibilitats de realitzar-la?

La visita de M. Poincaré, ràpida i pomposa, no entrarà en el cor del poble. Aquest sols hi veu la confirmació d'un perill que fa temps ens amenaça. El perill de la ruina i enfonçament de l'Estat, que necessitava enfortir-se interiorment, reconstituir-se econòmicament, i que, per malvats somnis imperialistes, no podrà sortir de l'actual situació d'enconçiment i de miseria.

Per això, al rebre'l poble espanyol la salutació del President francès, malgrat l'admiració que sent per la nació veïna, pel seu geni, pel seu avenç i per les seves llibertats, resta fred i trist, talment com si experimentés l'esgarrifança d'un pressentiment dolorós: el pressentiment de perdre'ls escassos cabals i la migrada joventut que li queden.

* * *

Intervenció política

Amb motiu dels exàmens d'estudis del magisteri, celebrats fa pocs dies a les Escoles Normals d'aquesta ciutat, hem tingut el goig de veure bon nombre de nois i noies vinguts d'arreu les nostres comarques, per aprofitar-se de les grans ventatges que'ls representa la creació d'aquestes Escoles Superiors. Ha sigut una nota de color força simpàtica el transitar pels nostres carrers aquest estol de joventut vingut de fóra amb semblant rialler i'l cap plé d'esperances a fer-nos patents els espontanis beneficis d'aquesta millora.

Així mateix sentim batre'l cor d'alegria al contemplar el ja acabat Grupu Escolar que amb esforç digne de lloança ha portat a terme'l nostre Ajuntament. Ell es realment digne de Tarragona, diu molt per la nostra cultura, i es un mirall on poden guaitar els qui han de seguir en el govern de la ciutat.

L'abolició dels Consums, primer, i ara aquests dos fets de transcendència, son prou per a traure de sobre nostre l'oprobriós títol de *poble mort*, i representen l'era de resurrecció del decaigut esperit tarragoní. Certament que aquets dos motius d'alegria que avui experimentem son el fruit de dos encerts dels elements integrants del Consistori i Diputació; mes això precisament, la temor que un dia'ns puguin

mancar aquests elements progressius, ens preocupa i fa pensar per l'avenir.

La primera dificultat a vencer en els organismes Municipals i Provincials es la de l'immoralitat. Es indubtable que molts Municipis se veuen corcats per l'immoralitat, i que mentres aquesta malaltia estigui arrelada en una corporació, poc de bo's pot esperar d'ella. Més, nosaltres, no'l patim aquest mal, motiu pel qual nostra feina resulta molt més fàcil, puig que considerem que sentada, l'honradesa i la moralitat dins l'Ajuntament, es l'hora de pensar en crear totes aquelles millors que reclamen la cultura d'un poble avançat i'l respecte a tot ciutadà que labora.

El problema universal es el problema de la cultura, base de tot progrés, i com a tal, totes les entitats venen obligades a preocupar-s'hi. Ara bé; tota agrupació política o doctrinal ve obligada a que llurs portaveus i apòstols ocupin lloc en totes les corporacions directives, pel motiu que estimen el seu programa o la seva doctrina la millor de totes. Es indiscutible que la manera de fer devallar una idea a les multitudes está en que llurs propagadors s'assentin en lo seial de la Direcció.

Per això entenem nosaltres que una vegada sentada la moralitat al Municipi Diputació, es arribada l'hora de fer política per a orientar totes les resolucions envers els ideals que s'estimen com a millors; i per això estambé que nosaltres, per quan se plantegin problemes locals de cultura, volem tindre dins el Consistori qui imprimeixi'l segell del Progrés, de les Llibertats i de la personalitat Catalana.

* * *

L'aventura del Marroc

Això que'n diuen la *penetració pacífica* del Marroc, li ha costat a l'Espanya els darrers dos anys, un gasto aproximat de 102 milions de pessetes. Si no menten els càlculs enguany pujarà a 130 milions. I no s'ha pogut organitzar cap servei civil. D'una banda, el Marroc no es per a l'Estat espanyol, més que una sèrie de gastos; de l'altra, no s'ha lograt preparar sisquera que l'ocupació resulti reproductiva. 130 milions en cas que la guerra segueixi: 102 si'l período agut que a travéssem va calmant-se; veu's-aquí tot.

L'exèrcit permaneceix en el Marroc; però l'Espanya no'l segueix. No fa gaire temps que un testimoni presencial deia que, acabada la guerra, Melilla patiria una crisi extraordinària, perque allí no hi ha arrelat el tràfec. Una carta de Ceuta publicada a Madrid el passat mes de setembre, feia iguals vaticinis respecte d'aquest port. Hi entraren el 1912 més de mil barcos espanyols. Casi tots eren correus. Es escassíssim el número de barcos mercants que hi arribaren. Es natural. A Ceuta no hi ha emigrants ni comerç.

Així resulta que totes les franquicies concedides als ports espanyols d'Àfrica, favoreixen als estrangers. Les utilitzen els que hi van, i com nosaltres no hi anem, son els extranyes els que aprofiten les ventatges de la nostra legislació. Mensualment entren a Ceuta uns tres milions de pessetes de l'Estat Espanyol. Malgrat això les fallides dels comerciants han estat numeroses. Alguns les han pogut evitar canviant d'ofici. Tot prova, per lo tant, que'l comerç no prospera. Els milions que hi envia l'Estat els consumeix la vida oficial. Fóra d'aquest ram, la prosperitat no's veu enlloc.

Els militars francesos que hi ha a l'Àfrica, compren a França. Els anglesos a Anglaterra. Les factories militars espanyoles, compren molt poc a Es-

panya, segons ens diuen unes estadístiques autoritzades. D'Alger procedeix la palla que consumeix la caballeria espanyola. Tenim una compensació escassa, però molt instructiva. Els anglesos compren a Espanya la palla, perquè es mes nutritiva que la d'Alger. I nosaltres anem allí a buscar-la pels caballs del nostre exèrcit, amb lo qual es clar que'ls mantenim menys sustanciosament que'ls anglesos.

Els naturals d'Anglaterra que resideixen a Gibraltar, compren teixits catalans per a vestir. Els espanyols compren a Anglaterra el trajo kaki pels soldats de Ceuta. No hi busquem en aquesta població moltes tendes de panyos: n'hi ha molt poques. Fem amb els teixits lo mateix que amb les franquícies als ports: treballem en benefici dels estrangers...

No cal dir res més. Sols afegirem, per evitar mals entesos, que tots aquets dades no són de cap periòdic socialista ni republicà. Els inserta una publicació de tant prestigi i predicament entre les classes conservadores, com el *Diario de Barcelona*, el qual acaba l'article amb el següent paragraf:

«... Cantaremos las glorias del soldado español mientras España pierde inútilmente hombres y dinero. Sería más cómodo callarse y hacer coro a los entusiasmos oficiales de Madrid, pero, sería mucho menos sincero. Y a un pueblo que gasta estérilmente 130 millones anuales, debe decirse la verdad, y es que no teniendo el alma en Marruecos es un suicidio complotarse por Marruecos.»

* * *

Trucs

A'n en Lerrux, els séus, ja l'apedreguen. Sempre he dit que aquest home acabaria malament.

Jo no sé pas si'l va parir tonto o nó la seva mare; però si encara preté treure suc de les masses que acapdilla i no vol deixar les amistats amb que fins ara's feia, no n'es pas gens de viu.

Que no veu que aquests discursos d'ara son l'antítesis de les prédiques amb que alimentava als séus, temps endarrera?

Que no nota, home de Deu, que la gent que'l segueix—que és gent en sa majoria de la repartidora—no està per paliatius i vol el pavo sense espina ni os?

Prou que ho veiem que les coses cambien, que ara un home té botiga, i qui diu botiga, diu torreta, i un bon passament. Però si va prometre a les masses gall d'indi republicà, per que'ls dona palets de riu?

Que les masses tenen bon pador?

Molt bé, però miri, a Pontevedra, els palets, no'ls han pogut pair, i ja ha vist que'ls hi han llensat a sobre.

Ja té raó, ja, que'l mon dona voltes! Avui per a mi, demà per a tú.

Ahir era la de vosté; avui es la meua. Veu? A «l'Orfeó tarragoní» ja no'l deixen cantar en les iglésies. I qui no ho vol es el clero.

Ara, ara va bé.

L'Orfeó no cantant papas marcelós, credos, ni salves, esdevé un Orfeó esquerrà.

Qui ha dit que'n té la culpa'l clero? El clero es dels nostres, i'ns protegeix. Visca!

Mirèu, quina cara de tres déus que posen els del *requeté*. Guau! guau! guau!

Ara que dic del *requeté*. Que no llegiu la *Reconquista*? No ho deixeu. *Palos, estofat a la catalana, bastos...* de tot hi trobarèu. Un tip de riurer, veu's-ho aquí.

Amb tot, a mi, lo que més m'agrada d'ells es el *tono* que's donen.

No diriau en que disfruten mes?

Que quan passen pel carrer la gent digui:

—Allò, es un *requeté*.

I en lo que més s'enfaden, no ho sabèu?

Quant senten dir allò de:

Rates, frares i pardals

son tres besties infernals.

Rès, una verdadera criatura o *enfantillage* que diuen els subdits d'en Poincaré.

Ah! ja heu vist que l'han obsequiat amb una *corrida* a Madrid?

Devant aquell espectacle primitiu, de toros degollats, caballs esventrats i agonitzants..... deu haver dit:

—*Merci* per l'obsequi.

I té raó, qualsevol que no hi estigui acostumat, sopa, a la nit.

Que no us heu fixat amb els programes dels *Cines «Moderno»* i «Mundial»?

Si no fòs que ja no hi soc a temps, perquè n'han sortit massa, jo'n faria colecció dels cartells d'en Menjibar i en Soliano. I cap a la vellesa'ls ensenyaria als meus nets, dient-los-hi: mirèu quines coses féien a la meua joventut: *La reina de los palillos, espectáculo culto, derroche de gracia, arte verdad* i després el darrer programa d'en Menjibar que diu: *La película madre, Manantial artístico. 2.000 metros verdad, 2.800 mentira.*

I prou, que me'n vaig a veure «Cristobal Colón en el descubrimiento de las Américas.»

* * *

De dependència mercantil

Com vaig prometre la passada setmana, donaré a continuació qualques notes del funcionament del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de Barcelona, a fi de que'ls que res ne saben, puguin tenir-ne una lleugera idea de lo que es eixa veritable joia de Catalunya.

Dit Centre té per objecte'l millorament moral i material dels individus de sa classe i la propaganda dels principis autonomistes. Per a aconseguir aquests objectes, se val de diferents medis, que citaré, tenint per cada hù reglaments interiors exprofessos.

La *Secció permanent d'Educació i Instrucció* té per objecte procurar a llurs associats una educació i instrucció que, tant en la part intel·lectual com en la física, els faci individus posseïts dels coneixements i cultura necessaris per a que ses obres esdevinguin en bé propi, de la família i de la societat.

La *Secció Permanent de Socors mútuus* es una de les millors organitzacions del Centre i's crea per a socórrer als associats en casos de malaltia, cessantia i invalidesa, o a sa família o hereus en cas de defunció, aixís com també per la fundació d'un compte especial d'Estalvi per a la redempció del servei militar, a benefici dels qui's trobin en aquest cas.

Els associats a aquesta secció, satisfent mensualment 1'50 pessetes en concepte de quota, quan contrauen una malaltia, tenen dret a ésser assistits de franc pel metje de la Secció, cobren un subsidi de 5 pessetes diaries durant 75 dies, si la malaltia es de les que s'anomenen de medicina o cirurgia major, i 3 pessetes durant 50 dies si es de cirurgia menor.

Al soci que passats dos anys de pertanyer a aquesta Secció de Socors, sigui despedit de la casa on treballa per motius que no afectin a sa honradesa i probitat, se li concedeix, si ho sollicita, un subsidi de 75 pessetes mensuals o 17'50 setmanals, durant dos mesos o 9 setmanas a l'any, com a màxim, i si resta sense colocació mes d'un any, tampoc poden cobrar subsidi per aquet concepte fins que hagin treballat novament 6 mesos en una mateixa casa. Tot soci que havent pertenescut a la Secció deu anys i per qualsevol accident del treball o malaltia, queda impossibilitat en absolut de dedicar-se a cap ocupació renumerada, se li passa un subsidi de 75 pessetes al més, mentres dura l'impossibilitat. En cas de defunció, la família del difunt cobra 50 pessetes per gastos d'enterrament, i per defunció, de 50 a 1000 pessetes, escalonades, segons els anys que'l soci havia pertenescut a la Secció.

Además, tenen montada una secció d'estalvi per a la redempció del servei militar, en la que s'admeten socis des de l'edat de 15 als 20 anys, amb diferents quotes pagades anyalment. L'import s'acumula en un compte especial al qual s'hi afegeixen també els interessos que produeixen, i cada any, un mes abans del sorteig, es convoquen els associats que han d'ésser quintats, acordant entre tots ells la forma d'invertir l'estalvi; ja sia associant-se colectivamente en una entitat de regoneguda seguretat, o bé anant a la sort i per compte propi, també colectivamente. Si s'acorda lo segon, se reparteixen entre'ls associats que sien cridats al servei militar actiu la quantitat de mil cinc-cents pessetes a quisquun. Si un associat mor abans d'ésser sortejat, s'entreguen a llur família les quotes pagades i's retornen, també, les quantitats cobrades a l'associat que per defecte físic o altre eximent o per voluntat propia no vol seguir aquest estalvi.

Es la *Secció Permanent de Propaganda Autonomista* té per objecte treballar per a la consecució de la autonomia integral de Catalunya, valent-se de les conferencies, mitings, vetllades, el llibre, el periòdic, les fulles impreses, etc., etc., per a fomentar i expandir per tots els medis legals, els ideals i principis autonomistes.

Una altra secció d'importancia es la de *Relació i Treball* que té per objecte proposar, fomentar i aconseguir totes aquelles reformes que sien millorament i perfecció de les condicions del treball de l'estament, procurant tenir la formació del cens de dependents del comerç i de la indústria de Barcelona; formar part de la Junta de Reformes Socials de la mateixa ciutat; la implantació definitiva del registre de colocacions, fins arribar a la creació de la Borsa del Treball; l'agrupació per gremis, dels socis del Centre; la implantació del treball intensiu; la consecució completa del descans dominical; etc., etc.

I per últim, tenen també creada la *Secció de Sports i Excursions* per a facilitar a llurs associats el posseïment de la cultura física necessaria, per a assegurar-los les millors condicions d'existència, valent-se, per a aconseguir aital fi, dels sports de tota mena, gimnàs, esgrima, etc.; completant aquesta instrucció física amb un ordenat excursionisme.

Heu's-aquí l'esencia de l'obra del C. A. de D. del C. i de l'I., de Barcelona obra d'un recte i enlairat esperit cultural i patriòtic. En llur casal hi han perorat, entre altres, en Pere Corominas, en Raimond d'Abadal, en Folguera i Durán, en Martí i Julià, en Eugeni d'Ors, en Ramón Rucabado, etc., etc., les diverses opinions dels qui han sigut oïdes amb fe i entusiasme pels socis del Centre en el qual hi figuren tots els matços del catalanisme. Emprò dintre el Centre tots son únicament autonomistes, prova de l'harmonia que regna allí i que deuria també regnar a tots els demés Centres de Catalunya, dedicats al foment de la cultura, que son pocs per desgracia.

L'obra portada a cap per dit Centre es la més sòlida i fructuosa de totes les que s'han vist sortir del Renaixement de Catalunya, i cal remarcar que es tot el Centre qui ho ha fet, puig les Juntes per si soles no fan res. si uns camins invisibles no les lliguen amb tots els qui formen el Centre, camins de confiança que conforten, d'aprovació que encoratjen, de col·laboració que completen.

I ara una vegada donad a conèixer, molt lleugerament, l'obra grandiosa del Centre de Barcelona, havem-ne esment, cars companys tarragonins, tots en general, i fem tot quant ens sigui possible per al nostre futur Centre, que amb fé, carinyo i bona voluntat en nostres treballs podrem arribar a fer quelcom en benefici propi.

UN DE LA CLASSE.

* * *

En Lluís Benaiges i Vila

La premsa ens comunicà'l dimars d'aquesta setmana la soptada mort del que fou bon amic i entusiasta catalanista, En Lluís Benaiges i Vila, ocorreguda a la capital catalana, on d'uns anys romanía el malaguanyat amic, en unió de la seva esposa i fills.

El nom d'en Lluís Benaiges, pels qui'l coneixiem de molt jove, ens evoca grats recorts d'un temps d'idealitats i somnis d'or que semblen haver-se segat per sempre més.

En Lluís Benaiges, amb un bon estol de tarragonins de la seva edat, fou un dels que ajudà a posar la primera pedra a n'aquella anyorada societat catalanista que dugué per nom *Les Quatre Barres*. Allí començà a fer-se conèixer com a catalanista de cor, i com a literat, fundant la notable revista ilustrada *Patria*, de la que'n fou Director.

Mes tard, col·laborà amb assiduitat a *Lo Camp de Tarragona*, i a la revista mensual *Gent Jove*, portaveu que fou del «Centre Català» de Tarragona. En aqueixa societat estrenà amb bon éxit la seva comedia en un acte *Lo pessebre de Nadal*, amb música del mestre En Josep Gois, que mes tard và fer editar.

Tarragoní entusiasta, i aimant com qui més de les nostres velluries i'ls carrers estrets de la ciutat anti-

ga—per la que sentia anyorament i frisança, com el nostre Albert Bonet, car amic del biografiat—al marxar a Barcelona, per a residir-hi definitivament, li faltà temps per a fer reviure, en unió del mentat amic Albert Bonet, la seva revista *Patria*, que com deia molt bé en el primer nombre de la segona època, venia a ésser la salutació, o l'oracló, que cada mes enviaven a la ciutat mare els seus bons fills que pels etzars de la vida n'havien d'estar allunyats.

De caràcter bondados i humil, amb ell hi podien contendir tots els homes, segurs que hi trovarien a un esperit débil, en apariència al menys, però també sincer i desinteressadíssim.

Tenia 22 anys complerts, i no havia estat a Barcelona. El vaig acompanyar a la ciutat comtal en son primer viatge, i recordo que'm demanà, humil·líssim, que no ho digués a ningú que aquell era son primer viatge, puig li feia pena confessar-ho. Al passar els primers túnels, va sentir certa esgarri-fança, i a cau d'orella me digué:—Talment *aixó* dona idea del caos. Si durés massa, un hom restaria foll.—Al dir-li jo:—Esperis, esperis; tot just comencem, va pregar-me de bell nou que no'n fés esment, car no volia que'ls viatgers s'en interessin.

Pobre amic! A l'arribar a Barcelona se li entervolà la vista. Rés era nou a sa fantasia, certament, però la patètica l'atreia com imán.

De retorn, me va contar que tal vegada aniria a viure a Barcelona per sempre mes, i'm esplicà uns bells propòsits.

Aixís sucuhí. Casat a la ciutat comtal i amb família, havia arribat a fer-se independent treballant pel seu compte com a tipograf, i vivint felis a l'escalf dels seus que avui el ploren.

De tard en tard, ens arribava alguna guspira de ses produccions literaries en qualque revista o diari català.

Van ésser mol celebrades les *Cròniques barcelonines* que uns anys enrera publicava cada diumenge *La Cruz*, de Tarragona, en les que hi resplandia sempre l'esperit del bon català, del bon creient, del bon tarragoní, de l'excelent espós i pare.

Deu hagi acullit l'ànima del malaguanyat amic i company!

Al fer avinent a la seva afligida viuda donya M. Cañellas, germana del reputat metge D. Francesc Cañellas i cunyada la distingida escriptora donya Maria Domenech de Cañellas, el testimoni de nostre dol, ens resta consignar la fonda pena que'ns ha produït una tan dolorosa mort, com a tarragonins, com a catalanistes, i com amics d'aquells bons temps d'esfumades idealitats.

I damunt la tomba del amic En Lluís Benaiges i Vila, acotem el cap, i depositem, anc que sia espi-ritualment, una corona de semprevives.

B. M. i B.

Electoral

Amb nombrosa concurrència i veritable entusiasme, l'Assamblea de l'Unió Nacionalista Republicana, celebrada'l passat dimars, dia 7, ratificà l'acord prè en principi pel Comitè local de Conjunció republicano-socialista, d'anar juntes a les properes eleccions municipals les tres agrupacions que l'integren.

Les forces que acoplen avui els tres partits de la Conjunció, federals, socialistes i nacionalistes, encarnen perfectament els ideals de llibertat, progrés i democràcia. El fet de la seva unió es ja trascendental, i ho es molt més encara tenint en compte'l desinterès i abnegació que estan disposades a demostrar. Ni egoismes ni personalismes de cap mena hi tenen cabuda, i així anirem a la lluita segurs de la victòria, perquè sia'l que vulga'l resultat de les eleccions, constituirà sempre un esplèndit triomf el poder vantar-se de que'l desig de l'obtenció d'actes no'ns ha fet acotar el cap ni individual ni col·lectivament.

Es hermós l'espectacle que oferirà Tarragona en la vinenta lluita. La ciutat no'n té prou amb les bel·leses que pròdigament li ha donat la Naturalesa, ni amb el redreçament administratiu conseguit d'uns quants anys ençà. Es imprescindible que'l seu mu-

nicipi senti l'oreig de les idees modernes, dels principis reivindicadors que en lo nacional, social i polític impulsen als pobles pel camí de la veritable civilització. Avui que Tarragona ha reviscut econòmicament i comença a ésser admirada de propis i estranys, cal mes que mai que, en el terreny de les idees, no sia una ciutat morta. I no ho serà en les properes eleccions, pesi a qui pesi.

No seriem sincers si, malgrat el regonèixer l'importància dels elements que tindrem enfront, no manifestéssim la convicció que tenim de que'ls partits conjuncionats obtindrem una grossa victòria. Mes, si així no fos, no per això decauria el nostre ànim, ans al contrari, amb més braó que mai seguiríem lluitant fermes i decidits esperant l'hora de les grans satisfaccions. Que fins els nostres enemics saben bé que poden sols retardar l'implantació dels ideals que un dia seràn amos del món.

La Cruz sortí l'altre dia assegurant que era un fet l'unió de totes les esquerres per a les properes eleccions municipals i excitant a les dretes a que's juntesin també a fi d'evitar que la *calamidad republicana* s'apoderés de l'Ajuntament.

Ahir el mateix diari regoneix que no es cert lo de l'unió d'esquerres, però ho troba igual, perquè federals, nacionalistes i socialistes, quan no estan disposats a ingressar en un moviment mes o menys popular, representem el sectarisme. I així amb unió d'esquerres o no, *La Cruz* segueix aconsellant que's junten les dretes, prescindint de *minusias*.

Coneixem l'hipocresia d'aquesta gent. Lo que hi ha es que *La Cruz*, carlista vergonyant, veu que'ls seus candidats no poden triomfar sense l'apoi dels demés elements, i per això s'exclama. Veurem si'ls elements monàrquics de la dinastia regnant, estan encara disposats a fomentar els *requetés*.

Menudencies

La *Canadiense* fa malbé'ls nostres carrers, empastifa les fatxades de les cases, destrueix la visualitat dels nostres més hermosos passeigs, ocupa abusivament els camins, explota inconsideradament els obrers, dona llum dolenta i cara i no compleix els compromisos contrets ni les promeses fetes.

Els periòdics ho han dit mil vegades, els regidors se n'han queixat públicament a les sessions, els veïns reclamen inútilment, però *ningú'n* fa cas.

I aquest *ningú*, qui és?
Es un Alcade popular i impopular, polític i no polític, que igual li es fer-se soci de la Lliga Regionalista que acceptar el nomenament de R. O.

No hi ha dupte que aquest es un bon element, *una major garantia d'encert*, per a tractar amb la fàbrica del gas i de l'electricitat quan s'hagi de fer un nou contracte que pot endogalar novament a Tarragona.

Perque ja hem descobert que s'ha de fer el nou contracte *precisament amb la fàbrica del gas i de l'electricitat*.

Es segur que *La Veu* demanarà la *patent* d'aquest invent i que'l poble pagarà la *patenta*.

De primer eren *nyèbits*, després *ferèstecs*, més tard *camprosians*. Ara ja resulten uns bons xicots, una mica inexperts, un bon tròs lleugers... però sense malícia.

També fa tres anys eren uns *estúpits*, uns *barrruts*, fins no fa gaire temps uns *criminals*... De cop i volta s'han tornat mes tractables, no tan intranzigents... al cap i a la fi, persones respectables per la seva posició i la seva historia.

¿Qui ha fet aquests miracles?
Segons diuen, Mr. Pearson, qui disposat a explotar tots els negocis de Catalunya, està decidit a establir una agencia de matrimonis a Tarragona.

Així no serà estrany que Chulvi hagi de fer insertar en el *Decano*, lo següent:

«Ecos de sociedad.
«Ha sido pedida la mano de la joven y distinguida publicación *La Veu de Tarragona*, para nuestro apreciable y simpático colega *El Tarraconense*.

El matrimonio se verificará en breve y bendicirá la unión un popular canónigo.»

Quan l'Antonet se posa seriò i trascendental, ne fa un grà massa. Llegiu:

«I la Plaça-Mercat. ¿Per quina raó té d'esser republicana o carlina o regionalista i no tarragonina?»

Home, home, vagi en compte, perquè amb una mica més diu que'ls republicans, carlins i regionalistes no son tarragonins.

I això, ni dels carlins ni dels republicans se pot creure.... Ara, dels regionalistes.... vostè dirà.

No, senyor Anton. Lo del Mercat s'ha de resoldre d'una altra manera.

Que's fa de pedra picada: Mercat popular. Que's fa de ciment: Mercat impopular.

Per més que ara recordem que a l'Ajuntament es al revés; lo popular es el ciment i lo impopular la pedra picada.

Tot per culpa de l'Arquitecte que fa'ls planos de les cases amb musica del *Vals de las olas*....

Noves

Oficines electorals de Conjunció R. S.

Han quedat obertes en els següents llocs:
Unió Nacionalista Republicana, carrer de Méndez Nuñez.

Centre Federal, Plaça de la Font.
Agrupació Socialista, Societat Cooperativa La Aurora, Rambla de Castelar.

El passat dissabte tingué lloc a Barcelona una reunió de Delegats de la Unió Catalanista per a parlar de la constitució de la nova Junta Permanent.

Aquesta reunió fou cridada per l'Associació Catalana de Beneficència per acord del Concell General darrerament celebrat.

L'Unió Nacionalista Republicana i RENOVACIÓ delegaren sa representació en el President de la Unió Catalanista Dr. Martí i Julià.

Cumplint els acorts de l'Assamblea Nacional del nostre partit celebrada darrerament a Barcelona, se ha reconstituït en nostre ciutat el comitè local de conjunció republicana socialista, havent sigut designats per a representar la Unió Nacionalista Republicana els nostres estimats companys En Pere Lloret, En Salvador Solé i En Macià Mallol, els qui al possessionar-se'l dia 4 del corrent, foren rebuts ab mostres de verdadera complacència tan per part dels representants del partit socialista com pels del partit federal.

En el sorteig que's celebrà a l'Ajuntament el passat divendres per a designar el regidor que havia d'ocupar la vagant de D. Manuel Valls, sortí favoregut el carlí D. Josep M.ª Balart, qui cessarà, per tant, el dia 31 de Desembre.

Es escandalós lo que vé succeïnt amb la Companyia del Nord. No sembla sinó que s'hagi proposat burlar-se de Tarragona, del seu comerç, de tot lo que representa activitat i treball.

Avui, no tenim espai més que per a protestar d'aquesta conducta que pot portar serios conflictes. I al profestar-ne esperem que l'Ajuntament se posarà en aquesta qüestió al costat de les classes mercantils i obreres, que son les més perjudicades, per arribar on convinguí.

Ens consta per informació autoritzada que'l projecte de millora de les estacions d'aquesta ciutat, segueix la tramitació ordinària i que actualment se troba a Barcelona, a la segona Divisió de f. c. d'on segurament sortirà informat per allà a la segona quinzena del proper mes de Novembre, per a anar a l'aprobació definitiva del Ministre.

Que vingui aviat aquesta aprobació i que comencin desseguida les obres, única manera d'evitar els grans perjudicis que sofreix avui el nostre comerç.

Máquina d'escriure

VICTOR

La més rápida

La més económica

La més perfeccionada

Per a informes i catàlegs dirigir-se al Representant a Tarragona, PERE OLIVELLA, Comte de Rius, 5, pral.

IBARRA Y C.^a S. en C. - SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a València, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.
Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Octubre 16 "Cabo Prior"
" 23 "Cabo Nao"
" 30 "Cabo San Martín"
Novembre 6 "Cabo San Vicente"
" 13 "Cabo Toriñada"

PER A CETTE I MARSELLA

Octubre 17 "Cabo San Martín"
" 24 "Cabo San Vicente"
" 31 "Cabo San Sebastián"
Novembre 7 "Cabo Peñas"
" 14 "Cabo Corona"

Per a més informes, a son consignatari EN MARIAN PERES, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York
Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París
Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan
Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim
Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría
general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadà**
Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadà

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agusti, 9

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE — JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuinament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglès Espanyol i Espanyol-Anglès.—**Pal-las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar. de Laousse**.

Venda y subscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles**.

MOSTELLE — (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu